Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Baldus super .ij. parte digesti veteris

Baldus <de Ubaldis>

Venetijs, M.CCCCC.VII

De in litem iurando

urn:nbn:de:bsz:31-303829

Visual Library

o **J quis cum.** Conditio iuriſiurandi habeƭ ꝓ cā hoc in pacto liberatorio quid i pacto obligatorio. glo. dicit ꝙ impletio modi veſtit pactū nō impletio conditionis qꝺ eſt verū in conditione q̄ impletur de neceſſitate ꝑcedētis cauſe. vt. ff. de pac. l. ſi intra. Sȝ dicas in. l. ſi intra erat pactū gratuitū quo ad reſiduum. ⁊ ideo non veſtiƭ rei interuentu. vt no. ff. de pac. l. in traditionibus. Si aūt eſt cōditio voluntaria. aut conſiſtit in ꝑſtatione vel intereſſe ꝓmiſſoris ⁊ veſtit pactū. vt. J. de nau. feno. l. periculi. aut non conſiſtit in talibus. ⁊ tunc nō veſtit pactuȝ. vt in glo. Sed videtur ꝙ pactum fiat per ſi. ⁊ oriatur actio preſcriptis verbis. vt. J. de contrahen. emp. l. labeo ſcribit. ⁊ J. de dona cauſa mor. l. ſenatus. §. i. ⁊ de nau. feno. l. periculi. Jtem lex dicit ꝙ conditio habeƭ pro cauſa. vt. ff. de verbo. obli. l. a titio. ad idē J. de cōdi. ob ca. l. pe. So. ibi deficit ſolēnitas cauſalis ⁊ adeſt formalis. vt in ſtipulatione ⁊ vēditione cōditio habetur pro cā. vt in. l. a titio. ⁊ in. l. labeo. Si aūt ſimul deficit cauſalis ⁊ formalis. vt ex nudo pacto. tunc non oriƭ actio vt hic. Sed q̄ūo reſpondebiƭ ad. l. labeo. ibi non fuit venditio conditionalis. q꞉ non orireƭ ex contractu noiato ꝑſcriptis verbis. ſed pactū de vendendo qꝺ veſtiƭ exiſtentia ꝯditiōis. q꞉ ſi non veſtiretur non ageretur vt hic.

Ex lec. ant. ¶ Jn tex. exceptio iuriſiurandi. i. exceptiō pacti ſecuto iuramēto ſm̄ Pe. ibi ſolutum. ſ. poſtea ꝑ errorem facti. ¶ No. hic ꝙ ꝯditio habeƭ ꝓ cā quantū ad liberandū. ſed an veſtiat pactū obligatorium. glo. hic videtur dicere ꝙ nō. q꞉ ꝯtus innoiati habent fieri per modū nō ꝑ ꝯditionē. vt. ff. de pac. ſi inter. ⁊ J. de nau. feno. periculi. in ꝯtrium facit. J. de dona. cā mor. l. ſenatus. §. nec dubitauerūt caſſiani. ⁊ ff. ti. i. nō ois. ⁊ de ver. ob. a titio.

i **Iuſiurandū.** Juramentū excludens ſortē excludit penā. h. d. ꝯcordat. C. de vſur. l. eos in princi.

Ex lec. ant. ¶ No. hic ꝙ ſopita qōne principali videtur eſſe ſopita queſtio pene. tene menti.

l **Labeo.** Gratia ⁊ remiſſio pōt fieri abſenti ⁊ ignoranti. h. d. Sȝ nūquid ille cui fit remiſſio dȝ eam acceptare ⁊ ratificare. glo. dicit ꝙ ſic. ⁊ tunc oportet cū ſcire. Sed nunqd eſt neceſſe ꝙ intimēt per nūcium vel epiſtolam[a] facientes gratia vel remiſſionem. glo. dicit ꝙ ſic. Jn ꝯtrium facit qꝺ no. J. de lib. lega. l. non ſolū. §. tale. vbi dicitur ꝙ abſenti queritur exceptio doli. iſta glo. facit pro eo quod no. ff. de pac. idem in duobus. pro glo. ꝯtria facit quod no. inſti. de iniur. in fi. Sed ad illam reſpondeƭ ꝙ in foro penitentiali non requiritur preſentia partis. q꞉ forum penitētiale magis accedit vltime voluntati. vt no. extra. de ſepul. c. parent. Jtem ad idem facit. ff. de nego. geſ. l. nenſennius. dic ꝙ aut remiſſio iuramēti tendit ad obligandū. ⁊ tunc reqritur organū medium. facit qꝺ no. J. de actio. ⁊ ob. l. cōſenſu. ⁊. C. de ſacroſan. eccl. l. illud. vel dic ꝙ aut fit ad deliberādum. ⁊ tūc non reqritur mediū organum. non ob. qꝺ no. in. l. idem in duobus. q꞉ ibi in pacto hic in gratia ⁊ remiſſione. ⁊ facit arg. ad collationes ꝑbendaꝝ vt queraƭ ius abſenti. q꞉ eſſentialiter collatio ꝺpendet a ſola poteſtate cōferentis in quo ſolo reſidet ius ⁊ auctoritas ꝓuidēdi. Jn eo autem cui prouideƭ non reſidet poteſtas ꝓuidendi ſed acceptādi prouidentiā in facium alterius. vt extra de preben. accedens. de conceſſio. ꝑben. q꞉ in cunctis. ⁊ eſt arg. ꝙ ſi ſtatutum dicat. ꝙ ꝯcordia fiat infra octo dies ꝙ etiam poteſt ratificari. q꞉ a ꝑncipio queſitum eſt ius etiam ignorāti. arg. ad hoc. queād mo. ſerui. amit. l. ſi partem. §. i. ⁊ J. de bo. liberto. l. octuaginta. q꞉ ſtatutuȝ non reqrit niſi ꝙ fiat. ⁊ non exigit ꝙ ratificeƭ. nam per liberā ꝑſonam bene poteſt queri exceptio concordie etiam ignoranti. vt. ff. eo. l. nam ⁊ poſtea. §. i. ⁊. C. de non nu. pe. l. ſi cui. ⁊ J. de vſur. l. ſiqs ſolutioni. §. mora. ſufficit enim fieri qꝺ ſtatutum exigit nec reqriƭ ꝙ plus fiat. ar. in. l. qui fundum. de contrahen. emp. Aliȷ̄ dicunt ꝙ requiritur ratificatio infra terminum rem rataȝ habe. l. bonorum. alſ habetur pro repudiata. vt no. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. ⁊ de appellatio. recip. l. i. ſed iſta iura loquūtur in iure qꝺ non prius q̄riƭ q̄ȝ ratificeƭ. ſed liberatio ſtatim queriƭ ipſo geſtu. ⁊ hoc vides in priuilegiȷs q̄ ignorātibus ius tribuunt. vt no. Archi. de priuileg. c. i. in ver. indultus. ⁊ vide quod no. Archi. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. Cōmuniter ꝓbatur opinio ꝙ exigatur ratificatio infra terminum. alſ. non valet ꝯcordia nec pax. q꞉ non poſſunt eē circa neſcientes. Jtem conſtitutio fauorabilis non requirit ſcientiaȝ. ſecus in conſtitutione penali. vt. l. ſi. de decre. ab ordi. facien. ⁊ facit. J. de acqrē. poſ. l. qui abſenti. in ꝑn. ⁊ qꝺ no. ff. ſi cer. pe. l. certi conditio. §. ſed ſi nūmos.

Ex lec. ant. ¶ Remiſſio iuramēti pōt fieri abſenti. puta per nuncium vel epiſtolam[b]. h. d. Quid ſi iſta remiſſio non eſſet directa per nuncium vel epiſtolam. vƭ ꝙ ideȝ tū non ſortitur ſuū effectū anteq̄ȝ ꝑueniat in notitiā ⁊ ratificeƭ. vt innuit glo. parua. facit. J. de acq. poſ. qui abſenti in prin. ⁊ qꝺ no. C. de ſac. ſan. ec. illud. vide hic Guil. de cu. ⁊ adde qꝺ no. ff. de nego. geſt. pōponius ſcribit. ⁊ qꝺ no. in. c. is q. de ꝓcur. li. vi. ꝑ Archi. ⁊ in. c. i. §. i. de priuile. eodē libro per eū. vbi no. de priuilegio ꝙ ſtatim valet poſt q̄ȝ eſt bullatū ēt anteq̄ȝ ꝑueniat in notitiā priuilegiati. ad idē. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. nā agiƭ de fauore eius. ſȝ vbi ageretur de odio non nocet ignorāti. vt. l. ſi. de decre. ab or. fa. ſm̄ Cy. qui ita no. de ꝯſti. princi. bñficium. in lec. ⁊ facit. J. de furtis inter oēs. §. recte. ⁊ in. l. ſi. de crimine ſpiri. heredi. in glo. vt. C. qꝺ dic vt extra de ꝑben. accedens.

c **Reditore.** Juramentū in dubio ꝑſumitur reale. h. dicit.

¶ No. ꝙ iuramētū negatiuū facti tollit ſolā naturalē ipſo iure. velat etiā ciuilem. q꞉ nō poteſt probari a modo. vt no. J. de conditio. inde. l. iulianus. ¶ No. ꝙ iurari ſup iure. i. ſuper q̄litate facti. hoc dicit glo. nec obſtat qꝺ no. de aur. ⁊ arg. leg. l. ornamentoruȝ. nam ibi de mero iure loquitur. i. de iure. l. quod in conſtitutione non in facto poſitum eſt.

Ex lec. ant. ¶ Juramētū principalis opitulaƭ fideiuſſori niſi ſit iuratum reſpectu priuilegiȷ perſonalis ⁊ in dubio iuramētū interꝑtaƭ reale ⁊ de toto eſſe iuratū. qꝺ eſt no. ⁊ c. ¶ No. tres caſus. aut eſt iuratū ſup facto ⁊ tunc tolliƭ obligatio nālis. ⁊ iō liberatur fideiuſſor. aut ſup ſolēnitate. ⁊ tunc ſecus. aut dubitaƭ ⁊ tūc lex interꝑtatur ꝙ ſit plene iuratum. ⁊ facit qꝺ no. in. l. i. §. i. qua. reruȝ actio non da. ⁊ J. de excep. rei iudi. ſiquis ad exhibendum.

Si fideiuſſor. Nihil hȝ iſte. §. in tex. nec in glo. nec in materia ſua.

Ex lec. ant. ¶ No. in iſto tex. in fi. ꝙ eſt bonū argumētū de ſnia ad iuramentum. vñ ad quos porrigiƭ ſentētia ⁊ iuramentum vt hic. vt. ff. e. cum qui. §. in popularibus. Jtem eſt bonum ar. de ſententia ad acta. vt no. Jnno. de teſtibus cauſam que. ⁊ Cy. C. de eden. is apud quē.

Eadem ratione. No. defenſionem defenſoris admitti ⁊ paribus paſſibus ambulare. ⁊ ꝑ vtrūq꞉ queri exceptionem dño. ¶ No. arg. de ꝓceſſu ad ſniam. de qua materia dic vt per Jnno. extra de teſtibus cauſam que. ⁊ ibi vide.

¶ De in litem iurando. Rubrica.

r **Rem in.** Promiſſio fideiuſſoris iudicatum ſolui nō extēditur vltra verū ꝑcium ⁊ rei petite. lȝ ex cōtumacia rei iuueƭ in litē. h. d. ¶ No. principium. l. ſequētis. Caſus petebā a titio cētum vel codicem meum queȝ tenebat intentans rei vēdicationē. ⁊ q꞉ titius erat ꝑſona ſuſpecta petebā vt ſatiſdaret de iudicio ſiſti ⁊ iudicato ſoluēdo. titius offerebat fideiuſſorem q volebat ſe obligare vſq꞉ ad

ADDITIO. a ¶ Epiſtolā. Vide Jo. de imo. hic tāgētē elegātiſſime qōnē iſtaȝ ſm̄ oēs op. Et vide in ſimili in. l. ſi. ego pecuniā. ff. ſi certum pet.

b ¶ Epiſtolā. Adde Lo. ro. in ꝯſi. xlv.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

vſq; ad predictam quantitatem iſtius.C. Ego volebã ꝙ
obligaret ſe vſq; ad quantitatem iuramẽti in litem in ca-
ſu quo reus per contumaciaʒ non reſtitueretur. Queritur
quid iuris reſpondeẽ ꝙ ſufficit ſatiſdatio vſq; ad verã ex-
timationẽ nec dʒ conſiderari in augenda fideiuſſione ſeu
ſatiſdatione contumacia que non eſt ꝛ que forte non erit
hoc dicat. ꝛ eſt primus caſus in ſatiſdatione interponen-
da. ſecũdo modo legitur in ſatiſdatione interpoſita pete-
bam a titio codicem ſatiſdedit de iudicio ſiſti ꝛ iudicato
ſoluendo lata in eũ ſententia non reſtituit. vnde iuratũ eſt
in litem ꝛ iudex fecit preceptum ſecutus iſtud iuramẽtũ.
Ego petij exequi preceptum ꝯtra fideiuſſoreʒ fideiuſſor
dicit ſe non teneri ad intereſſe affectionis ſed ſoluʒ ad ve-
ram extimationem. queritur qd iuris. ꝛ rñdeẽ ꝙ fideiuſ-
ſor non teneẽ vltra verum intereſſe nec nocet ſibi quo ad
hoc contumacia rei. h. d. ¶ No. non inſpici qḋ euenire
põt. ¶ No. cõtumaciam rei non augere ꝓmiſſionem fi-
deiuſſoris. ¶ No. ꝙ contumacie pena eſt diuerſa a prin-
cipali. vt. ff. de tab. exhi. l. locũ. §. cõdẽnatio. nec vna tollit
alteram. vt. l. i. de requi. re. ꝛ de cuſto. reo. l. diuus ſm .l.
ſub. niſi confundanẽ adinuiceʒ. ꝛ hoc eſt qḋ aſſeſſores di-
cunt cõputato bãno in pñti cõdemnatione. ¶ No. ꝙ fi-
deiuſſio non egrediẽ reʒ ſuper qua interponitur. ¶ No.
ꝙ aliud eſt pena cõtumacie. ꝛ aliud eſt ipſum debitũ prin-
cipale. aliud eſt enim illud qḋ venit ex accidenti pp morã
aliud id quod venit ab ipſo principio. cõcordat. ff. ſi cer-
pe. l. vinũ. ꝛ. J. de eo qḋ cer. lo. l. centum capue. ꝛ pro hoc
ſoluiẽ queſtio. vnum ſtatutum dicit ꝙ non ſoluens penaʒ
homicidij infra decem dies decapitetur. aliud ſtatutuʒ di-
cit ꝙ cõtumax cõdemneẽ in quarto pluri. mõ queritur ſi
ſoluit primã penã ꝛ nõ ſoluit iſtud quartũ plus vtrũ poſ-
ſit decapitari ꝓ iſto quarto pluri non ſoluto. ꝛ videtur ꝙ
ſic. qꝛ iſtud quartum videẽ pena maleficij aucta propter
contumaciam. Item qꝛ nec debuit admitti ſolutio parti-
cularis. contrariũ eſt verũ. qꝛ iſta eſt pena contumacie nõ
homicidij. qꝛ imponitur per ſe diſcretiue a pena origina-
li ſicut mulcta que imponitur contumaci vel excõicato q̃
non eſt pena delicti ſed contumacie. ꝛ ideo propter iſtud
quartum plus non ſolutum non põt decapitari ſed dʒ de-
tineri in carcere donec ſoluat. ꝛ ſi dicis ꝙ ſolutio parti-
cularis non dʒ admitti cum totum ſit liquidum. vt. l. qdã
exiſtimauerunt. Rñdeo ibi in ſolutione fienda. hic in iaʒ
facta. vel hic ſpeciale fauore vite que maior eſt libertate.
ar. de ſta. l. cum heres. §. pe. vel qꝛ non venit eodẽ iure cũ
principali ſed diuerſo iure. quibus modis pigno. vel hy.
ſol. l. fi. Sed quid ſi pena non eſt inſerta non comparenti
ſed ſoluenti. an ſit pena corporalis vel alia pena. qꝛ nõ ſol-
uitur ſicut pena maleficij vel contumacie. ꝛ videtur ꝙ pe-
na contemptus. vt. ff. de arb. l. ſiqs rem. Sed dico ꝙ ẽ pe-
na maleficij intentati. qꝛ lʒ non ſit in prima diſpoſitione. ẽ
tñ in diſpoſitione ſecũda ꝛ venit ex eadem cauſa. arg. de
ope. lib. l. iſta ſtipulatio. ꝛ qꝛ prima pena tranſfunditur ĩ
ſecundam. vt. ff. ad. l. fal. l. i. §. item ſi ita. ꝛ per Dy. J. de pu-
bli. iudi. l. ij. Sed contra hoc facit lex noſtra. qꝛ hic ĩponi-
tur pena non ſoluenti. ꝛ tñ diciẽ ex mora eſſe ꝛ non ex re.
Sed rñdeo ꝙ extimatio rei hʒ certos fines quaſi a natu-
ra vñ quicqd vltra eſt venit extrinſecus. ſed pene delicto-
rũ non hñt certos fines a natura. ꝛ poſſunt augeri ex mo-
ra vel alia cã. vt. C. ti. i. l. cum qui. Itẽ facit hec lex ad aliã
queſtionem notatam per Dy. ff. de verbo. obli. l. cũ filius
vbi dicit ꝙ filius bãnitus pro contumacia non diciẽ con-
demnatus de maleficio maxime in preiudiciũ tertij. ꝛ ibi
oĩno vide. Et cuʒ queritur an futura ꝓſpicianẽ. refert. aut
eſt cã ꝛ ius de futuro contingenti ꝛ non inſpiciẽ vt hic. ꝛ
J. de vſur. l. i. nam hec cã immediata iuramenti erat incer-
ta de futuro. ꝛ ideo non inſpicitur. qꝛ cauſa ꝛ debendum
ex ea erat de futuro non cauſatum nec preordinatuʒ de ꝑ-
terito. Aut cã eſt de preterito ꝛ ius de futuro. ꝛ tũc aut fu-
turum factum eſt neceſſarium. ꝛ tunc inſpicitur. vt. J. ð cõ-
di. indebi. l nam ꝛ cum moriar. aut poſſibile ꝛ contingẽs

ꝛ tunc aut futurus euentus eſt initiatus vel ꝑparatus. qꝛ
pñs ſtatus tendit ad hoc. ꝛ tunc inſpiciẽ qḋ euenire põt.
vt. J. de priuile. credito. l. ſi creditores. arg. J. titu. i. l. qḋ ſer-
uus. Aut non eſt initiatus nec preparatus. ꝛ tunc aut in-
ſpici põt ꝛ nemini nocet ꝛ inſpicitur. vt. J. ſol. matri. l. ij.
aut alicui nocet. ꝛ tunc non inſpicitur vt hic. qꝛ nõ dedu-
citur oĩs potentia in actum. ꝛ ideo non poſſumus eẽ cla-
ri. fallit ꝓpter dolum aduerſarij. vt legiẽ ꝛ no. ff. de ne. ge.
l. diuortio. ¶ No. ꝙ fideiuſſor non teneẽ ſe obligare ad
penas legales. vide. J. de fideiuſ. l. fi. l. iij. qui ſatiſ. cogan.
ꝛ no. in. l. fi. J. de eo qḋ cer. lo. Sed qũo põt iſta lex intelli-
gi in fideiuſſore de iudicio ſiſti. nam iſte nec ad rem tene-
tur lata ſentẽtia. vt. J. de fideiuſſo. l. grece. §. poſt liteʒ. So.
hic non erat lata diffinitiua ſed interlocutoria. vt no. ff. de
rei vendica. l. qui reſtituere. vel hic promiſerat etiaʒ iudi-
catum ſolui vel ꝓmiſerat parere oĩbus mandatis curie. vt
no. Dy. J. de verbo. oblig. l. continuus. §. cum qs. ꝛ ibi vi-
deas. ꝛ ibi Cy. in. l. fi. C. de ſponſa. Sed quomodo cõueẽ-
tus ſuo noĩe dʒ ſatiſdare. vt inſti. de ſatiſda. §. ſed hodie.
Rñdeo qꝛ erat de caſibus in quibus eſt ſatiſdandum. C.
vt in poſ. leg. l. ij. vel reus erat perſona ſuſpecta ꝛ res mo-
bilis. vt. l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. qui ſatiſda. co. vel cum reus
paſſus eſt miſſionem ſatiſdedit propter rehabẽdam tenu-
tam. vt in auc. de exhi. re. §. ſi vero etiam qdam. ꝛ facit. J. ð
ſta. lib. l. rationem. ꝛ extra de ver. ſig. c. ex parte in chriſto
cum ſimilibus. Item eſt arg. hec lex ad qõnem de eo qui
ꝓmiſit reddere caſtrum ꝛ dedit fideiuſſores ꝛ poſtea ꝑ-
didit caſtrum ꝛ cõdemnatus eſt. ꝙ ad penã criminis nõ
tenetur fideiuſſor qꝛ non accreſcit crimini ſed contractui
vt. J. ad munici. l. lucius per Dy. Circa qḋ dic aut fideiuſ-
ſor ſimpliciter acceptus tenetur ad penam. aut pena na-
ſcitur ex eodem facto. aut ꝓſus ex alio facto nouo. ſi ex
alio non teneẽ fideiuſſor. vt. J. de fideiuſſo. l. fi. ſi ex eodẽ fa-
cto. aut eſt pena cõuentionalis. ꝛ tunc ſi primo fideiuſſit
ꝛ poſtea eſt appoſita pena ex interuallo non tenetur fide-
iuſſor. Si autem ꝓmiſſio pene ꝑcedit fideiuſſioneʒ. ꝛ tũc
tenetur. vt. J. de eo quod cer. lo. l. centum capue. ꝛ ibi no.
Aut eſt pena legis ſeu etiam intereſſe qḋ etiam pena dici
poteſt ex parte rei cui nil adeſt. ꝛ tunc refert. aut venit ex
natura actionis. aut ex accidenti. primo caſu teneẽ fideiuſ-
ſor. vt. J. loc. l. quero. ꝛ. l. ſi poſtea. J. rem pupil. ſal. fore. Se-
cundo non tenetur iure obligationis ſiue ante morã ſiue
poſt precedat. vt. J. de eo quod cer. lo. l. fi. Sed an teneaẽ.
officio iudicis refert. aut eſt ꝓpria mora. ꝛ tenetur. vt. J. de
eo quod cer. lo. l. centum capue. ij. reſponſo. ꝛ. J. de fideiuſ-
ſo. l. ſi teſtamento. §. fi. Aut ex mora rei. ꝛ tunc refert aut
mora ꝑcedit fideiuſſionem. aut fideiuſſio moraʒ. Primo
caſu tenetur fideiuſſor ſm Azo. Secũdo non vt dicta .l.
centum capue. ꝛ. l. fi. Sed tu dic ꝙ iſtud intereſſe eſt acci-
dentale ꝛ emergẽs ꝛ ratione mixta loci ꝛ more nõ ꝯtine-
tur in forma contractus nec etiam executiue venit contra
fideiuſſorem ex mora rei. qꝛ non eſt intereſſe vniforme in
reo ꝛ fideiuſſore. nam ex perſonis ꝛ re mixta rõne conſi-
ſtit. vt. J. de eo quod cer. loco. l. ideoq;. ꝛ ideo moram fi-
deiuſſoris exigo vt ſit actio arbitraria ꝛ eiuſdem qualita-
tis ꝛ nature in reo ꝛ fideiuſſore. ꝛ hincinde veniat inter-
eſſe. ſecus in vſuris q̃ ſunt vniformes. vt. d. l. quero. Sed
qd ſi fideiuſſor expreſſe ꝓmitteret intereſſe. Rñdeo. tunc
actio non tenet arbitraria ſed preciſa. qꝛ nõ veniret inter-
eſſe officio iudicis mercẽnario. ſed iure cõtractus ꝛ actio-
nis. ꝛ ideo cum actio ſit arbitraria eque in fideiuſſore ꝛ
in reo. nõ videẽ in dubio ꝓmiſſum hoc intereſſe. vt. d. l. fi.
ad penas etiam maleficiorum fideiuſſor non tenetur nec
ex ꝓprio maleficio nec ex maleficio rei niſi maleficiuʒ pur-
garetur per actionem ex eo contractu. vt. ff. de dol. l. ſed ſi
deiuſſor. qꝛ vbi mora vel culpa rei fingitur eſſe mora vel
culpa fideiuſſoris nocet fideiuſſori. Sed quid in actione
.l. aqlie an fideiuſſor teneatur ad penaʒ inficiationis. rñ-
detur ꝙ non vt hic. In contrarium qꝛ venit ex eadem cã
ꝛ iure eiuſdem actionis. Item quicqd venit in condem-

natione venit in fideiuſſione iudicij.vt.ſ.loc.l.quero.in ſi. principij.⁊ ſic ſufficit ſiue ſit nata cã ⁊ obligatio. ſiue cauſa tñ nata dico cauſaliter vel formaliter. Preterea ſentẽtia pōderãda eſt ⁊ ius ex ea metiri debemus.tanq̃ ex termino ad quem fit relatio quod verum credo. Si aũt iſte fideiuſſor eſt receptus poſt inficiationẽ.tunc non eſt dubium q: cã precedit fideiuſſionem. Ultimo collige hic arg. ꝙ condemnatus ex contumacia non dicitur condemnatus de maleficio hoc verũ q: fit mentio per reſpectum ad maleficium intentatum.hoc verum credo niſi contumax haberet̃ pro cõfeſſo.tunc dicitur condẽnatus ex ficto maleficio non ex vero.vt.C.de interdi.ma.l.ſi tutor.⁊ ff.ð iure fiſ.l.eius qui.facit in arg.qð no.de fide inſtru.l.ij. Si autem loqmur de maleficio in genere.ſ.vtrum contumacia ſit maleficium.dic vt per Dy.C.de cri. ſtellio.l.i.⁊ facit ad ſtatuta que dicunt ꝙ cõdẽnatus pro maleficio poſſit impune offendi an intelligatur de cõtumace.Adde ẽt ꝙ ſiqs non eſſet contumax in medio cauſe imo aſtitit cãe ⁊ inſtruxit eam ſed poſtea fuit contumax nõ veniendo in ſententia ꝙ tunc dicitur cõdemnatus ex contumatia immo ex geſtis.ar.C.de adul.l. q̃uis indubitati. ⁊ facit qð no.C.ſi aduer.rem iudi.l.cum ⁊ minores.melius facit ꝙ no.C.cõtra iudi.tutel.l.ij.hic non ſunt alia.

ADDITIO. a ℭ Caſualiter. Quid aũt caſus ⁊ quid fortuna originaliter habet̃ ſcðo phi.in.c. de cauſis: methaphorice vero ⁊ iproprie transfert̃ a.d. Ja.may.in.§. ſed iſte.car.xx inſti. de actio. vbi vide q̃plures ſingulares qõnes ad materiã legiſtarũ pertinẽtes que ſucceſſiue ab eo eo.§. ⁊ cã. numero ponũtur.

Ex lec.ant. ℭ Nõ inſpicitur illud qð caſualiter[a] accidere põt.vel ſic.ex delicto principalis non auget̃ obligatio fideiuſſoris.vel ſic non dicit̃ creſcere actio lʒ ex contumacia creſcat pena vel ꝯdemnatio.h.d.⁊ eſt lex no.⁊ exẽplificat̃ hec lex in fideiuſſore dando ⁊ in fideiuſſore dato. nam fideiuſſor eſt dandus.ꝑ rei q̃titate attẽto libello ſeu petitione non attenta futura cõtumacia. Itẽ iam ſimpliciter datus non tenet̃ ad penam contumacie ſed iuxta extimationẽ rei petite quod vtrũq; eſt notabile ⁊ dʒ hoc intelligi in fideiuſſore iudi.ſolui.nam fideiuſſor de iudicio ſiſti non obligat̃ ex ſnia ſed liberatur.vt.ſ.de fideiuſ.l. grece.§.poſt litẽ ſm Ja.⁊ ex hac.l.ſume arg.ad.q.dicit ſtatutum ſiquis non ſoluerit condemnationem infra mẽſem puniatur in quarto pluri.mõ accuſatus comparet ⁊ vult dare fideiuſſorem reſpectu prime pene ⁊ non reſpectu illius quarti pluris.modo querit̃ vtrum ſit dimittẽdus talis fideiuſſori an non detinendus.⁊ hic eſt ar.ꝙ dimittendus.'q: illud quartũ plus eſt pena ꝯtumacie nõ delicti vt hic.immo ſi eſt ſimpliciter acceptus fideiuſſio ſna nõ trahitur ad illud quartum plus.quod eſt no. Item facit in ar.ad iſtam.q.dicit ſtatutum ꝙ homicida puniatur in cẽtum ⁊ ſi non ſoluerit infra decẽ dies decapitet̃. Aliud ſtatutum dicit ꝙ cõtumax cõdemnetur in quarto pluri.modo querit̃ vtrũ ratione illius quarti pluris nõ ſoluti veniat decapitandus.⁊ eſt hic ar.ꝙ non.q: illud quartũ plus eſt pena adita ratione cõtumacie ⁊ contemptus iudicis. non aũt eſt pena homicidij.⁊ iſta eſt veritas. ⁊ ita practicamus.ad qð optime facit iſta lex ⁊ meli⁹ q̃ aliqua que ſit in iure.ſed ponamus retento eodẽ themate ꝙ homicida vult ſatiſdare ſed cõtra eum allegatur ꝙ lʒ pena ſit pecuniaria a principio.tñ põt fieri corporalis ſi non ſoluat̃. ergo eſt detinẽdus.⁊ videt̃ per iſtam.l.ꝙ non debeat detineri.ſed cõtrarium eſt verũ.q: iſta pena eſt pena ſurrogata loco prime pene.⁊ ideo iſta pena ẽ pena delicti ⁊ ſumit originem ex cã de ꝑterito.⁊ ideo cũ crimen ſit capitale non dʒ fideiuſſoribus relaxari.facit quod no.Dy.in .l.i.ſ.de pu.iudi.quomodo ergo reſpõdebis ad hãc.l.rñdeo.non ob.hec lex.q: hic loqtur in pena que venit ex ſola contumacia.ſed queſtio loquitur de pena q̃ peruenit ex delicto lʒ mediante contumacia.⁊ adde ad confirmationem predictoꝝ ꝙ pena contumacie nõ dicitur eſſe pena delicti.quod no.Cy.C.de crimine ſtellio.in rub.abſurdũ enim eſſet in premiſſo caſu ꝙ pena capitalis eſſet pena ſolius contumacie. ℭ Quero nunqd iſte fideiuſſor[b] poſſit conueniri non facta excuſſione rei principalis. ⁊ videtur ꝙ ſic.C.de agrico.⁊ cenſi.litibus.§.fi. ſed ibi loquitur in fideiuſſore qui eſt datus loco ſequeſtri contra quem eſt

ADDITIO. b ℭ Fideiuſſor. In quibus aũt caſibus fideiuſſor cõueniri poſſit nõ facta ꝑncipalis excuſſione. við copioſe.d. Jaſ.may.in.§. item ſiqs.car. xxxiij.inſtitu. de actio.

parata executio.idem tamen videtur in quolibet fideiuſſore iudicij.ar.ff.de in ius vo.cum pro quo. de hoc tetigi in.l.ij.ff.qui ſatiſda.cog.

o **Iue §. Interdum.** Quando petitur intereſſe rõne culpe non iurat̃ in litẽ.ſʒ rõne doli vel cõtumacie ſic.hoc dicit de iuramẽto affectionis. Sed an per iuramẽtum probet̃ ſimplex ⁊ verũ intereſſe.dicit glo.ꝙ non ſi agit̃ rõne culpe. ſecus ſi doli.vt inſti.de verb.ob.§.pe.⁊ facit qð no.ſ. de triti.l. in hac.⁊ ſ.de pto.ſtip.l.ſi.⁊ ſ.eo.l.in actionibus.§.ꝑſens.⁊ .l.cũ furti.qð eſt verũ vbi factũ rei inducit difficultatẽ ꝓbationis vt.d.§.plane.⁊ C.vnde vi.l.ſi qñ. Hec vera de intereſſe dãni.ſed de intereſſe lucri non ꝓbat̃ ſacramẽto.vt ſ.de eo qð cer.lo.l.iij.§.fi.⁊ dic vt.ſ.ꝓxi.l. ℭ Querit gl. an ſit neceſſarium iuramẽtũ vbi abſq; eo cõſtat iudici de affectione ptis ⁊ ſcit qd ille iuraturus eſt.⁊ dicit gl.ꝙ nihilominus dʒ iurare.q: iſtud eſt de ſolẽnitate ꝓbationis. ⁊ non dʒ omitti ⁊ q: lʒ conſtet iudici hoc non ſufficit.q: non conſtat per modum ꝓbationis. ⁊ no.glo.⁊ facit ad qõnem de duobus arbitris qui ſciunt voluntatem tertij abſentis.an poſſit eo abſente ⁊ non expectato pronũciare.⁊ dicit Inno.ꝙ ſic.extra de teſta.c.raynaldus. ⁊ ar.ff. de ſta.homi.l.arethuſa. Sed dico contrarium q: collegę neſciunt iſtud eo modo quo debent nec ſciunt vt iudices ſeu vt arbitri ſed vt priuate perſone quod nõ ſufficit. ⁊ facit.ff.de arbi.l.ſicuti.⁊ ſ.de re iu.l.duo iudices.⁊ hec opinio eſt tutior.q: etiam non eſt ſeruata forma ⁊ mandatũ legis in ꝓnunciando.⁊ qñ ꝑſentia alicuius perſone reqritur eius abſentia facit non valere qð agit̃.vt.C.de tuto.⁊ cura.l.i.⁊ idem quãdo requiritur exploratio voluntatis vt.ſ.de acqui.here.l.cum qui duobus.§.filius.⁊ .l.ſiquis mihi bona.§.fi.de auc.tuto.l.obligari.§.fi.

Ex lec.ant. ℭ Ratione culpe non iuratur in litem ſed ratione doli.⁊ quot reqrantur ad hoc vt ſtetur iuramento agentis ſine alia ꝓbatione.vide hic per Ja.⁊ adde qð no.inſti.de ver.obli.ad finem.

n **Ummis.** In nũmis non venit intereſſe affectionis ſed hñ venit intereſſe pene cõmiſſe vel pignoꝝ diſtractorum.h.d. ℭ No.ꝙ iſtud intereſſe damni emergentis extra rem venit in nũmis multo magis venit intereſſe intrinſecum.vt.ff.ſi cer.pe.l.vinũ. In actionibus arbitrarijs ꝑpter locũ nõ eſt dubiũ.vt.ſ.de eo qð cer.lo.l. iij.§.nũc vidẽdum.idem tñ vbi locus non eſt appoſitus ad ſoluendũ.vt ibi no.hoc intereſſe põt ꝓbari ꝑ ſacramẽtum contra moroſum.hoc verum in actionibus in qbus ꝓſueuit in litem iurari vt in realibus ⁊ bona fide. nã ſi ex qualitate rei nõ cadit iuramẽtum affectionis cadit tñ iuramẽtum veritatis vt hic.alˀs aũt nõ ꝓbatur intereſſe per iuramẽtũ.vt.ff.eo.l.ij.ideo.l.noſtra ponit exẽplũ in actione depoſiti.⁊ no.ꝙ iſta.l.loquitur de intereſſe dãni intrinſeci.ar.ſ.de actio.em.l.ſi ſterilis.§.cum per venditorẽ.vbi venit intrinſecũ nõ extrinſecũ.So.ſpãle eſt in pecunia.vt ſ.de verbo.ob.l.liber homo in fi.⁊ .l.pecuniam ſm bar. Sed qd ſi nõ petat̃ quãtitas ſed ſpẽs. dicit glo. id qð iurabitur ⁊ veniet tunc circa intereſſe in lucro fructuũ non in lucro negociationis.ar.ſ.de cõdi.fur.l.iij.ſed in quãtitatibus dicit Ja.ꝙ nõ veniet lucrum niſi in actiõibus arbitratorijs. Item vbi petit̃ quãtitas nõ venit aliqd nomine fructuũ.ſecus in ſpẽbus que natura ſui fructum generãt ſm Jo.⁊ lʒ in nũmis cadat intereſſe negociatiõis.tñ iſtud nõ eſt cõſiderãdum. Tu dic vt per Cy.C.de ſentẽ.q̃ ꝓ eo.l.i.in.ij.q. Recita apparatuʒ iſtius legis ſic vt dicit̃ hic ꝙ certa eſt nũmoꝝ extimatio. Sed contra nummus nõ eſt extimatus ſed extimatio.vt.ſ.de fideiuſ.l.ſi ita.So. cõcedo ⁊ dico ꝙ nũmi ſunt extimatio extimata actiue nõ extimatio extimata paſſiue ſm Jo.⁊ Azo.vel dic ꝙ nummi nõ extimant̃ a ceteris rebus.vt.ſ.de ꝯhẽ. emp.l.i.⁊ ſ. de reꝝ ꝑmu.l.i.ſed bene extimatur nũmus per alios.puta florenus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ta florentis per venetos groſſos ⁊ groſſi per paruos mi nutos vt cortoneſco. ¶ Scdo op. dꝛ hic ꝙ in actione de poſiti non iuraſ in litē. ſed ↄ ff. depoſiti. l. i. §. in depoſiti. So. ibi erat depoſita ſpēs in qua cadebat ſingularis affe ctio hic pecunia in qua non cadit affectio. ⁊ hec eſt vera. ¶ Op. ꝙ immo iuraſ. vt hac. l. §. i. Sol. ibi in iuramēto veritatis non affectiōis. ¶ Quero primo an in actiōe de poſiti veniat itereſſe lucri ceſſantis. dicit gl. aut eſt appoſi ta ſpēs. ⁊ tūc venit iſtud intereſſe qꝛ iuraſ in litem. aut ꝗ titas. ⁊ tūc nō venit vt hic. ¶ Quero an veniant fructus dicit glo. ꝙ ſic in ſpē nō in quātitate. qꝛ non facit fructuꝫ de vſuris dic vt. ff. de nego. geſt. l. qꝛ tātūdem. etiā adhuc hodie veniunt interdū vſure non pp morā ſed ꝑpter vſū rei. vt. C. de ac. emp. l. curabit. ⁊ extra de feud. c. ij. vel pp onera rei vel pſone. vt extra de vſur. c. ſalubriter. ¶ Que ro qd ſi nūmi debeanſ p aliā actioneꝫ bonefidei. Rñdeo idē ꝙ dꝛ hic actiōe depoſiti vt veniat intereſſe ⁊ ꝓbeſ per iuramētū. ¶ Quero qd in actione ſtricti iuris an veniat intereſſe. glo. dicit ꝙ ſic. ſed an probabitur per iuramen tum. glo. dicit ꝙ ſic quādo impingiſ reo dolus vel cōtu macia. eſt ergo generale quo ad intereſſe dāni emergētis ⁊ ꝓbaſ ↄ quēlibet contumacē per iuramētū. idem no. in ſti. de verbo. ob. §. pe. qꝛ eſt certū vbi agiſ ex maleficio. vt l. ſi qñ. C. vnde vi. ex maleficio dico rei nō ex maleficio ter tij. vt no. Dy. ff. qñ ex fal. tuto. l. i. ⁊ Ja. in. l. ne qd. de incē. rui. naufra. Sed qñ intereſſe petiſ ex contractu ſtricti iu ris. aut iſtud intereſſe accedit obligationi facti ⁊ non pro baſ per iuramētū. vt. ff. de pto. ſtipu. l. fi. aut in obligationi bus dandi. ⁊ tūc re extante non ꝓbaſ per iuramētū ſed re pempta poſt morā rei ꝓbabiſ per iuramētū pp difficulta tē ꝓbationis. vt. ff. e. l. in actionibus. §. i. Aut obligatiōi rē reſtitui vel reali actioni. ⁊ ꝓbatur contra doloſum p iura mētū vt hic. ⁊ ff. e. l. ij. Illud aūt eſt generale ſiue agatur ex delicto ſiue ex ↄtu bonefidei vel ſtricti iuris qđ ceſſan te dolo nō iuraſ. vt. ff. eo. l. ij. Adde ꝙ videſ eſſe in dolo il le qui nō obſeruat ſolēnitatē legalē. vt. ff. de admi. tuto. l. tutoꝛ q repertoriuꝫ in prin. Item adde ꝙ mora pōt eſſe ſine dolo. vt cum pauper interpellaſ. vt no. Inno. de offi. dele. qđ ⁊ contra. A mora aūt lega. puta deſerte appella tionis excuſat paupertas. vt noi. Inno. de officio dele. ex rōne. ⁊ no. an ↄtra diſſigillantem ſaccū alienū vel aperien tem capſam alienā ꝓbatur intereſſe per ſacramētū. vt no. Inno. extra qđ me. cā. c. ſup eo. ⁊ vide. ff. qđ vi aut clam. l. ſemper. §. in hoc interdicto. ⁊ ff. de fur. l. qdā ca. in fi. ⁊ . C. de ꝓbatio. l. ſi de poſſeſſione.

v **Ideamus.** Pupillus nō iurat d̄ affectiōe. qꝛ nō cadit in eo plena affectio. Item mater vel coniūcta pſona coniuncti nomine non iurat. tutoꝛ ⁊ cu ratoꝛ nō cogitur inuitus ſed volens admittiſ ad iurāduꝫ referendo verba affectionis ad dñm nō ad ſe. Adoleſcēs non eſt capax iuramēti. h. d. ¶ No. ꝙ iuramētū affectio nis nō cadit in impuberem. facit. C. de acq. poſ. l. donata rū. ¶ No. ꝙ mater non eſt legitima adminiſtratrix filij. facit. ff. de ſolu. l. filie. Si aūt eſſet nutrix. tunc nō qꝛ mater ſed qꝛ nutrix poſſet iurare ſm glo. non enim officit ſed ꝑ ficit ad vberiorem adminiſtrationē coniunctio pſonaruꝫ ⁊ duplicitas vinculorum. Ecce ſimile traditio inſtrumē ti non hꝫ vim mādati ad agendū in extraneo. ſecus in cō iuncta perſona. vt no. C. de pac. cōuen. l. ſi duobus. Ergo concurrentibus ꝙ ſit coniuncta perſona ⁊ ꝙ ſunt tradi ta inſtrumenta pſumitur mandatum. ſed altero tm̄ cōcur rente non. vt no. pe. C. de procur. l. maritus. ſicut ergo fa cilius pſumiſ mandatum in coniuncta perſona ita ⁊ man datum liqduꝫ non dꝫ minus opari. ¶ No. neminē cogi iurare ad cōmodū alienū de aliena ↄſciētia vel facto nec dꝫ qs grauare cōſciētiam ſuam rōne officij quod gerit ſꝫ dꝫ ſalutem anime ſue preferre cuicūqꝫ officio qđ eſt no. di gnū. ¶ No. voluntariū admitti quē lꝫ inuitus cogi non poſſit econtra puniſ volēs qui non puniſ nolens. vt. ff. de his quibus vt indig. l. poſt legatum. §. is vero.

Adoleſcens. Nota in hoc. §. ꝙ in iurādo adultus hñs curatorē nō eq peraſ pupillo. vñ lex ſi curatorē hñs nō videſ hēre locuꝫ vbi adultus iurauit. ar. iſtius. §. Sed hic p ſe. ibi cōtra ſe. vt. ff. ti. i. l. qui iuſ. glo. hic dicit ꝙ nō ſunt pares in fauori bus cōſequendis. ſed in dānis vitandis ſic. ⁊ no. glo.

Deferre. No. ꝙ id qđ eſt fiēdum a iudice non pōt fieri a pte. ⁊ facit ad multa iudex pōt ꝓrogare terminū ab eo aſſignatum ſed non ptes. ar. iſtius. §. que enim ad iudicis auctoritatem ptinēt ſine eo explicari non poſſunt. ar. C. de lib. cau. l. iubemus. ⁊ . C. d adop. l. ij. ¶ Quid aūt ſi pars detulit an valet. ⁊ dico ꝙ non vt neceſſarium ſed bene vt conuentionale.

Iurare. Affectio pōt eē ſine aliquo limite ratio nis. Sed iudex dꝫ ad rōnem limitare. ¶ No. hic ꝙ qui pōt totum pōt partem. ⁊ qui poteſt in totum caſſare pōt modificare. ¶ No. ꝙ iudex poteſt caſ ſare poſt preſtituꝫ iuramētū. glo. opponit in auc. de iudi. §. oportet. So. ibi in iuramēto veritatis. hic in iuramēto affectionis ſm gl. ⁊ eſt rō. qꝛ qñ iuratur de veritate vide tur haberi ꝓ mandato cuius dicto non ſtatur. Item iura mentū in eſt indiuiduum. ergo non pōt ꝓ parte verifica ri. ſed qñ iuratur de affectione ſi affectio eſt inoꝛdinata ⁊ non bene regulata ſi taxatur nō imponitur mendatiuꝫ iu ramēti ſed frenū appetitui ſm Bar. Circa hoc an iudex habeat poteſtatem refrenandi aut ꝓceditur per viā alteri us ꝓbationis. aut per viam iuramenti. ſi proceditur p viā alterius ꝓbationis. aut facte aut fiende. ſi facte nō poteſt iudex derogare probationibus factis ſi rite facte ſunt. im mo eas ſequi cogitur etiam ſi habeat ↄriam conſcientiaꝫ vt priuatus homo circa ea que ſunt neceſſarie iurationis ſm probationes tenetur expedire. vt in. §. veritas. ſed in ꝓbationibus fiendis. aut vult refrenare numerū teſtium ⁊ pōt anteqꝫ iureſ dūmodo non refrenet in tantuꝫ ꝙ an guſtet ꝓbationē ⁊ refrenet pariter ex parte actoris ⁊ rei. vt. ff. de teſtibus. l. i. in fi. ⁊ facit quod no. in. c. ſepe de ver bo. ſig. in cle. in verſi. teſtiūqꝫ. aut vult refrenare numerū inſtrumētorū. ⁊ non poteſt. vt. C. de iudi. auc. iubemus. Si vero proceditur per viā iuramenti. aut voluntarij vel iudicialis ⁊ non poteſt iudex refrenare. ſed hꝫ exequi ar. de re iudi. l. ſi conuenerit. aut neceſſarij. ⁊ tūc aut iuramē tū accedit ad robur ſemiplene ꝓbationis augende. ⁊ idē niſi in caſu. l. admonēdi. vt. ff. de re iudi. l. poſt rem iudica tam. aut ſufficit ſolum iuramentum. ⁊ tunc aut iuratur de veritate ⁊ dꝫ taxari ante factū. vt in. §. oportet. non poſtqꝫ eſt iuratum. aut de affectione. ⁊ tunc poteſt taxari qñcun qꝫ vt hic. niſi ſit lata diffinitiua. qꝛ tūc nullus erroꝛ poteſt corrigi niſi appelletur. vt. ff. de erro. aduo. l. fi. facit quod no. Inno. de appel. c. ſepe. ⁊ facit. ff. de arb. l. qualem. § fi. ¶ Extra op. nō poſtqꝫ eſt iuratum eſt nata actio. vt. ff. de pecul. l. depoſui. §. i. ergo non poteſt reuocari. vt. ff. de pre to. ſtipu. l. i. §. fi. So. dico ꝙ vbicūqꝫ iuramētū pōt refre nari non oꝛitur actio. vt no. Inno. extra quod me. cau. c. fi. ¶ No. hic de infinitate non vitāda. ſ. quo ad volunta tem ſed vitatur quo ad ſniam vel non iuratur quo ad par tem. vt. ff. de rei vendi. l. qui reſtituere. ſed quo ad iuramē tum in litem. ⁊ dic vt no. Cy. C. de ſentē. que pro eo qđ in tereſt pferunſ. l. i. in prima opinione. ⁊ no. per Dy. ⁊ ali os. ff. de dam. infec. l. ſi finita.

Ex lec. ant. ¶ Nota ꝙ tolleraſ infinitas. quod dic vt no. Cy. C. de ſenten. que pro eo. l. i. in prima oppoſitione. ¶ Secūdo no. ꝙ in cuius poteſtate eſt aliquid facere in eiuſdeꝫ ptāte modificare ⁊ refrenare ſine taxare. ¶ Ter tio no. hic ꝙ iudex pōt nō ſequi iuramētū etiā preſtituꝫ. ¶ In glo. vt ſi iudex. ibi tu dicas hec vera qꝛ hic loqtur in iuramēto affectionis quod eſt refrenandum ⁊ mode randum etiam in intereſſe veritatis. ſed nunquid interlo cutoria lata pretextu iuramenti pōt reuocari. dic vt notat Inno. extra eo. cauſa ſuper eo. vbi omnino vide.

i **N actionibus.** Primo dicit in qb⁹ actionibus iuraẜ in litē. Scđo quāta ſit in eis iudicis ptās. Tertio qualiter iureẜ. Quarto addit de iuramēto qđ non eſt ꝓprie in litem ſed iuramentū veritatis. ſcđa ibi. ſed iudex. tertia ibi. ſʒ in his. quarta ibi. §. plane. ¶ No. ꝙ in actionibus realibus[a]. ꝛ que gſa realiū ꝓponunẜ vt ē actio ad exhibēdū iuraẜ ĩ litē. vt. C. de rei vē. l. ordinarij. Item in bonefidei iuraẜ in litē cuius iuramēti natura eſt vt ꝓpoſſit excedere verum ꝓcium. vt. ff. e. l. ſi tutor. ¶ No. ꝙ iudex pōt apponere metam iuramēto in litē ꝓſtito ꝛ ꝓſtādo. ¶ No. ꝑ ſolū dolū iurari in litē ꝛ nō ꝑ latam culpam[b]. ¶ No. ꝑ dolum debitoris ꝛ interitum rei creditorem iurare etiam in ſtricti iuris actionib⁹ de vera extimatione. ¶ No. ſoli iuramēto nō ſtari niſi in caſibus expreſſis iure. ¶ Op. diciẜ hic in ꝙ actionib⁹ bonefidei iuraẜ in litē. Contra immo ſufficit veruʒ intereſſe ꝓſtari. vt. ff. de act. emp. l. i. in prin. So. ſpāle eſt ibi in ꝯctu emptiōis. qꝛ non videẜ in dolo ille qui vtiẜ legis arbitrio ſed lex dat optionē venditori an tradat rē vel ꝓſtet intereſſe. vnde ſi vtiẜ legis bñficio nō eſt in dolo. Alij dicūt ꝙ ſi pōt tradere ꝛ non tradit eſt in dolo. ꝛ iuraẜ cōtra eū in litem. qꝛ ille qui pōt tradere ꝓciſe teneẜ ad tradēdū. naʒ ꝙ veniat intereſſe fauore creditoris induciẜ nō fauore debitoris niſi eo caſu quo non pōt rem tradere. tūc eius fauore eſt inductū vt poſſit ꝓſtari intereſſe. i. q. i. qm̄ ſtudet. vt no. inſti. de emp. ꝛ ven. §. item ꝓcium. nā certa eſt obligatio venditoris ad rē ꝛ nō ꝑtinet nudum factū. vt no. ff. ti. ij. l. certi cōditio in prin. ꝛ hec opi. eſt vera maxime ſi ē iuratum de tradēdo qꝛ iuramentum dʒ ꝓciſe formaliter obſeruari. vt no. ff. ti. i. l. ſi pecuniā. Tertij dicunt aut eſt data ſnīa de re tradēda. ꝛ tunc iuraẜ in litē. aut venditor offert intereſſe an̄ ſniam. ꝛ tūc ſecus. Sentētia enim durior ē ꝗ̄ ꝯctus ꝛ magis dʒ obſeruari ſicut iacet. ita no. ff. de rei vē. l. qui reſtituere. ſed precedēs opi. iuſtior eſt. ꝛ vide quod no. inſti. de act. §. actionū in princi. ꝛ ibi per Cy. C. đ act. emp. l. ſi traditio. ¶ Opp. diciẜ hic nō iurari niſi in iſtis actionibus. cōtra. ff. e. ver. plane. ſo. vt ibi. ¶ Op. dicitur hic ꝙ lata culpa nō equeraẜ dolo. ꝯtra in. l. i. §. i. ff. ſi meſ. fal. mo. dixe. ꝛ. ff. depoſi. l. ꝙ nerua. So. illa eſt regula que fallit. Itē fallit in ſnīa excōicatiōis. Itē fallit in penis corporalibus. Item fallit in pena infamie. qꝛ iſta ꝓciſe requirunt dolum. qꝛ cōſiſtunt ex aīo. ita dicit glo. hic ꝛ inſti. de ſuſpec. tuto. §. ſuſpectus. qđ no. Item fallit in qbuſdā delictis etiam ſi pena ſit pecuniaria vt in albo corrupto. vt. ff. de iuriſdi. om. iu. l. ſiqs id qđ. §. doli. Itē in furto vt pʒ in diffinitione furti. Item in falſo. vt. C. de falſis. l. nec exēplum. Item in iniuria que non ſit ſine dolo. vt. ff. de iniur. illud. Itē fallit in plagio. vt. C. de plagiarijs. l. plagij. dic ergo ꝙ regula legis qđ nerua fallit in delictis. Interduʒ ex genere pene. vt qꝛ imponiẜ pena capitalis. nam ſiue lex ſiue ſtatutū imponat penam capitalem ſemper requiritur dolus. vt. ff. de edil. edic. l. cum autē. §. excipiẜ. Interdum fallit ex genere delictorū quando abſqʒ dolo non reſultat ille titulus criminis vt dixi. Item fallit in crimine calumnie. vt. ff. ad turpil. l. i. §. queri in fi. Item fallit ſi ſtatutuʒ ſignanter requirit dolum. vt qꝛ dicit ſiquis ſtudioſe fecerit ſic vel ſiquis appenſate fecerit ſic. nam tūc ignorātia non puniẜ illa lege. vt. ff. de pigno. actio. l. tutor. §. i. ꝛ. C. de ſeruis fugitiuis. l. quicūqʒ. ꝛ de lib. cau. l. illud. vt. C. de tab. l. generaliter. niſi ſit ignorātia colorata. vt. ff. de abige. l. i. in fi. porro ignorantia ꝓſumiẜ iuſta ex abſentia. ꝛ. ff. de decre. ab ordi. fa. l. fi. ꝛ bāniti preſumunẜ ignorare ea que fiunt in ciuitate. vt. ff. de excu. tu. l. plane. ſed videẜ ꝙ lʒ lex ſignanter faciat mentionē doli. tñ ſufficit lata culpa lʒ nō leuis. vt. ff. ſiqs teſta. liber eſſe iuſſus fue. l. i. §. non autē. So. ibi in ciuili iudicio. ſecus in criminali. quod intellige qđ ibi dicitur vbi ex lata reſultat titulus criminis non competit etiam ciuilis actio ex eadem lege. ꝛ facit. ff. vi bono. rap. l. ij. §. hac actione. Itē demū vbi etiam ex culpa multatur ſed non eadem lege. ꝛ facit. e. l. §. ſi publicanus. ꝛ facit qđ no. ff. de ſiccarijs. l. i. §. diuus. ¶ Sed qd ſi ſtatutū dicit. ſiqs vulnerauerit aliquē ſoluat. x. an ratione leuiſſime culpe tenebiẜ. ꝛ dic ꝙ nō. qꝛ ex ea nō reſultat accuſatio criminalis vt ĩ homicidio. vt no. C. ad. l. acql. l. ex morte facit de actio. ꝛ obliga. l. ſeruus non in omnibus. Alij dicūt ꝙ immo puniẜ criminaliter ſi non eſt accuſatus publice pro culpa ſed pro dolo ſic. facit. ff. de pen. l. reſpiciendum. §. delinquūt. ſed ibi loqtur quo ad extraordinariā ꝛ minorem penam. vt. d. l. ij. §. in hac. Tertij dicūt ꝙ preciſe imponiẜ pena ſtatuti qꝛ ſtatutū nō requirit niſi nudū factū ꝛ indiſtincte loqtur vnde nihil eſt ſubaudiendū. nec obſtat quod no. C. de noxa. l. ij. vbi in ſtatuto tacite intelligiẜ mentio doli. qꝛ ibi conueniebaẜ dñs ex facto alterius non ex ſuo. ꝛ ideo mitius agitur cum eo. qꝛ ex alieno fcō non eſt iuſtum ꝙ teneatur niſi ſciens. ſed ex proprio facto bene pōt teneri. vt. ff. de legi. l. i. Sed qd ſi eſt lata culpa. Rñdeo ex quo imponitur omnino pena pecuniaria ꝛ ſtatutum non facit mentionē doli de lata culpa intelligendo dʒ ſufficere. vt. ff. de verb. ſigni. l. magna negligentia. ꝛ de abige. l. i. in fi. ꝛ idem dico de ſtatutis que reſpiciunt delicta circa res. vt in ſtatuto ſiquis turbauerit aliquē in poſſeſſione vt dolus vel lata culpa ſubaudiatur lʒ in. l. acqlia ſufficiat leuiſſima. vide qđ no. ff. de priua. deli. l. fi. ꝛ de ac. emp. l. qui pendente. ꝛ. ff. de iniurijs. l. iniuriarum. §. fi. ꝛ dicta. l. ſeruus. ꝛ quod no. ff. de rei vendi. l. rem. §. tignū. Circa id quod glo. dicit de ſententia excōicationis. vide quod no. in. c. i. vt lite non conteſt. Circa id quod glo. dicit de infamia. vide quod no. ff. de infami. l. liberorū. §. notat. ¶ Oppo. ꝙ ex lata culpa iuretur in litem. vt. C. de in litem iuran. l. i. So. ibi eſt ſpeciale in actione tutele ꝛ cure. In ea etiam iuratur ex dolo preſumpto. vt. l. tutor qui repertorium. ff. de admi. tuto. nam tunc eſt ꝛ alia ratio. qꝛ dolus ꝓſumptus operari dʒ idem ꝙ dolus verus. probatur. qꝛ ꝓbationes legum habentur pro liqdiſſimis probationibus. vt no. C. de peri. tuto. l. ſi tutor. ¶ Querit glo. vtrum in publiciana iureẜ in litem[c]. ꝛ dicit glo. ꝙ ſic. ar. cōtra. ff. e. l. vulgo. tene glo. ff. de proba. l. cum qui res. §. in publiciana. nam in ea omnia veniunt que in rei vendica. ꝛ quod eſt mirum etiam veniunt fructus quorum poſſeſſor factus eſt dñs. qꝛ veniūt officio iudicis non iure actionis. vt. ff. de rei vendica. l. fructus. ¶ Querit gl. quid in hypothecaria. ꝛ dicit idem. ꝛ probaẜ. ff. de pigno. l. ſi fundus. §. in vendicatione. vbi oino vide illam glo. no.

Ex lec. anti. ¶ In gl. ſ. ꝓpter leue. Nota ꝙ lata culpa non equiperaẜ dolo in ſnīa excōicationis nec in pena infamie nec in pena corporali nec in datione iuramenti in litem. ſed contra hoc facit. ff. de admini. tuto. tutor qui repertorium in prin. vbi rōne doli iuraẜ in litem. ſo. ibi ſpeciale in actione tutele vt hic in gl. vel dic ꝙ ibi eſt ꝓſumptio iuris ꝛ de iure que habeẜ pro plena probatione pro ipſa veritate. vt no. in. l. penul. C. de peri. tu. ꝛ no. hāc glo. ꝯtra vicarios epoꝝ qui excōicāt aliquos citatos domi ꝛ ſic ex ficta cōtumacia. naʒ iſtud non dʒ fieri cum requiratur vera contumacia ꝛ verus dolus. ꝛ ideo ſi eſt factum debet reuocari qꝛ eſt iniuſte ꝓceſſum ſm iſtam glo.

Plane. ¶ Op. ꝙ in ſtricti iuris nō iureẜ in litē. vt. ff. e. l. i. in prin. So. illud eſt regulare. fallit in ſex caſibus. Primus eſt in. l. i. §. i. ff. nequis eum qui in ius voca. eſt vi exi. odio impediētis ꝓtoriam iuriſdictionem. ar. ff. de iuriſdi. om. iu. l. fi. ꝛ. l. ſi familia. ſ. qꝛ cōtēpta maieſtas ꝓtoris vindicaẜ. Secūdus eſt. ff. ſiqd in frau. patro. l. teneẜ. §. in actione. odio fraudatoris. vel qꝛ hʒ iſtar realium. qꝛ eſt in rem ſcripta ſm Azo. Tertius caſus eſt hic propter moram rei ꝛ difficultatem probationis vt litera dicit. Quartus caſus eſt propter maleficium cōmiſſum ꝛ difficultatem ꝓbationis. vt. C. vnde vi. l. ſi qñ. Quintus caſus eſt odio furis. vt. C. e. l. cum furti. Sextus in actione rerum amotarum. vt. ff. re. amo. l. cuʒ dos. §. i. vel aliter ſoluo contrarium. qꝛ principium huius. l. loqtur de iuramento in

a ¶ Realib⁹. Adde Lu. ro. in ſing. ꝯ. iuramenti. ꝯ. dicit l. q reſtituere.

b ¶ Culpam. Vid rapha. ful go. hic q tʒ cōtra. ſed dic vt per. d. Alexā. de imo. hic.

c ¶ In litem. Vide gl. in. l. bar. inſtitu. ſi ſer. vē. ꝛ tex. ꝛ gl. ꝛ bar. in. l. ſi fundū. §. in venditione. de pigno. ꝛ dñs Alexan. hic.

mento in litem affectionis.hic de iuramẽto in litem veri/
tatis. ¶ Et vt clarius intelligaꝰ hoc ꝯtrarium notandũ
eſt ꝙ ad hoc vt deferatur a iudice iuramentum affectiõis
quattuoꝛ ſunt neceſſaria.primo qualitas facti.ſ. dolus.vt
ẜ.e.l.v. ſed in his. ſecundo qualitas reiꝰ ꝙ in ea cadat di
uerſa affectio diuerſoꝝ.vt.ẜ.e.l.nummis.tertio qualitas
actionis ꝙ ſit bonefidei vel arbitraria in qua iudex non
ligatur ad petita ſed habet largas habenas.vt inſti.de ac.
§.prete.quaſdam.et.ẜ.de eo qđ cer.lo.l. ij.§. nũc de offi
cio.quarto qualitas perſone ꝙ ſuo nomine experiatur vt
ꝭ.eo.l.vulgo.ſed ad hoc vt deferaꝰ a iudice iuramentum
in litem veritatis non exigitur concurſus omnium predi
ctoꝛum ſed duoꝛum ex ꝑdictis ipſis.ſ.ꝙ interueniat do.
lus ⁊ difficultas ꝓbationis.l.ſi quando.⁊.l.ſemp quod
vi aut clam.§.hoc interdicto.vt.ꝭ.e.l.cuꝫ furti.nam ibi dif
ficile eſt ꝓbare extimationem rei que non apparet qꝛ fur
eam cõtractat. Jtẽ ſufficit moꝛa ⁊ difficultas probationis
vt qꝛ res nõ extat que poſſit ſubijci oculis extimatoꝛum
vt hic.vel extat ⁊ deterioꝛata.vt.ꝭ.de triti.l.in hac.vel ꝯtu
macia ⁊ difficultas probatiõis vt in expenſis.vt.C.de in.
di.l.ſancimus.ſufficit etiam ꝙ interueniat dolus ⁊ quali
tas actionis licet probatio non ſit difficilis.vt.ẜ.e.l.num/
mis.Si autem dolus tñ abeſt ⁊ cetera deſint non ſufficit
iuramẽtum ẜm Ja.but.ẜ.e.in rubꝛica.ſed gl.dicit ſuffice
re.vt inſti.de verbo.ob.§.pe.⁊.ẜ.e.l.nũmis. Ego vero di
co obſcuritatem multiplicem eſſe nec in omni lite ſuffice/
re iuramentum ad deciſionem cauſe.nam quedam eſt ob
ſcuritas perſone.quedam rei.⁊ quedaꝫ extimatiõis.que
dam intereſſe.quedaꝫ facti.quedam qualitatis. quedam
loci.quedam tempis.⁊ quedam ꝓbationis. Obſcuritas
perſone eſt triplex.ſ.in ſubſtantia perſone in qualitate per
ſone ⁊ in nomie.⁊ qñqꝫ eſt obſcuritas delinquentis.qñ/
qꝫ offenſi vel patientis. Obſcuritaſ in ſubſtantia perſone
eſt verbi gratia.quidam fuit occiſus de nocte in quodaꝫ
loco vbi erãt titius ⁊ ſeyus ⁊ neſciꝰ qs occiderit qꝛ nox
obſcuritatem parit.vt no.ẜ.qđ me.cau.l.ſi cum exceptõe
§.in hac.vnde toꝛmentis ⁊ detentatõe coꝛpis hec res in
quirenda eſt.ar.C.de ſicca.l.fureꝫ.⁊.ꝭ.loca.l.dominꝰ hoꝛ
reoꝛum.⁊ ad ſilleya.l.i.§.occiſoꝛum.⁊.l.extimatio.§.i.⁊
vide.ẜ.ad.l.acql.l.iteꝫ mella.§.ſi plures.⁊ de ſicca.l.ſi in
rixa. ¶ Obſcuritas eſt in qualitate pſone.an qs ſit laycꝰ
vel clericus an popularis vel magnas.⁊ aut quis eligat
qualitatem que tacite ineſt.⁊ preſumiꝰ.vñ qlibet pſumiꝰ
laycus.qlibet pſumiꝰ popularis.qui aũt dicit ſe clericum
vel magnatem debet ꝓbare qꝛ iſte qualitates paucis in
ſunt.⁊ ideo non pſumitur.nec enim ſunt pme qualitates
que veniunt a natura.ſed hñt oꝛtum ex accidentibus ſibi
vel ꝓgenitoꝛibus vt nobilitas.qui ergo huiuſmodi qlita
tes allegat debet ꝓbare.vt.ꝭ.de ꝓba.l.ij.ibi. Obſcuritas
in noie offendẽtis qui ſe abſentauit a facie curie impedit
proceſſum.vt.ff.de iudi.l.cum quem temere ar.ff.de rei
vendica.l.idem põponius.§.i.⁊.ff.de le.i.l.ſi qs a filio.§.
ſi qs plures. Obſcuritas in noie offenſi non vitiat. verbi
d gra repitur qdam occiſus ⁊ neſciꝰ vnde ſit nec nomẽꝰ.vt
no.ij.q.viij.libelloꝛum.ſufficit enim ad puniendũ ꝙ ẽ hõ
qꝛ pſumiꝰ eẽ de humano cõſoꝛtio nec pſumiꝰ hãnitus vel
talis qui poſſit offendi ar.ff.de ꝓbatio.l.ab ea parte.§.fi.
non tñ diciꝰ obſcurum nomẽ gallo pſſi.qꝛ vnicus erat vt
no.C.qui teſt.fac.poſ.l.hac ꝯſultiſſima. nec nomen ꝓhiſi
li vel papone.ꝭ.de fideicom.lib.l.lutius.per Ja. Obſcuri
tas rei ſi quis clam vel per viꝫ domum meã intrauit. ego
ipſum quaſdam res ſubtraxiſſe dico ipſe negat qꝛ cõſtat
de crimine ſed non ꝯſtat de rebus crediꝰ de rebus ſacra/
mento meo cum grano ſalis.ſ.cum moderamine iudicis
vt.C.vñ vi.l.ſi qñ qđ me.cau.c.ſup eo. per Jnn. cõſidera
bit tñ iudex res quas habere ꝯſueueram in domo ⁊ diui
tias meas.⁊ ſtatum meum ar.ꝭ.de au.⁊ ar.leg.l.ſi vxoꝛi.
⁊.C.qñ ⁊ quibus quar.pars debet.l.ij.qꝛ a vicinis facili
us iudex ꝑcipiet vt no.in.l.ij.C.quã.fiſ.vel priua.ar.ꝭ.de
flu.l.i.§.i. Obſcuritas extimationis ſi cõſtat ꝙ rapuiſti

mihi codicem ſed non cõſtat de extimatione ſtabiꝰ iura/
mẽto meo de extimatione nec exigo hic difficultatem pro
bationis.vt.ꝭ.eo.l.ſi furti. ⁊ ſi poſtqꝫ iuraui librum exhi/
beas ⁊ apparet minus valere nihil tibi ꝓderit. naꝫ qñ de
buiſti exhibere vt.ꝭ.eo.l.fi. Obſcuritas intereſſe eſt de in/
tereſſe intra rem ⁊ de exiſtimatione.⁊ de hoc modo di/
xi.vel circa rem.⁊ de intereſſe fructuum ⁊ acceſſionuꝫ.⁊
idem credo ꝙ cõtra doloſum ſteꝰ iuramẽto ar.l.ſi qñ.vel
extra rẽ ⁊ de intereſſe pene extrinſece.⁊ dic vt.ẜ.eo.l. nũ
mis. Obſcuritas facti nõ diminuitur iuramento niſi alia
accedãt.vt.l.iij.§.i.⁊.l.admonẽdi.ẜ.ti.i.de facto enim li/
quere debet.vt.l.i.§.illud.ꝭ.ad ſille. Obſcuritas qualita/
tis eſt multiplex.quedaꝫ animi ⁊ in iſta preſumiꝰ ex qua
litate inſtri de homici.c.ſignificaſti in fi. ad ſille.l.i.§. di/
uus ex qualitate pſonarum.vt no.C.de ſicca .l.i. Sed in
dubio i delictis pſumiꝰ dolus.vt.C.de iniur.l.ſi nõ ꝯui/
tij.⁊ per dy.in.c.in obſcuris.hoc verum in his que iure
nãli ꝓhibentur.ſed in his que ꝓhibenꝰ ſola cõſtitutione
humana ciuili vel municipali excuſat a dolo erroꝛ. vt.C.
de adul.l.ſi adulterium cuꝫ inceſtu ⁊ ignoꝛãtia.vt.l.fi.de
decre.ab oꝛdi.faci.⁊ in ſumma no.errantem dolo carere.
vt.ꝭ.vi bo.rap.l.ij.§.ſi publicanus.de qualitate pſone di/
xi ſupꝛa.de qualitate rei.vt qꝛ ſacra vel non ſacra ꝓbare
debet qui allegat qualitatem rei.de penis .l. aut facta.§.
ij.⁊.C.de fur.l.ſi nondum.ff.vt in poſ.lega.l.fi.⁊ inſti.de
re.diuiſio.§. ſacra. cum ſimilibus. Obſcuritas loci põt eſſe
in ſubſtãtia loci vt an in hoc loco vel in alio. Jtem in qua
litate loci.vt qꝛ cõſtat ꝙ in hoc loco. ſed ego dico ꝙ eſt
locus ſacer.tu negas.⁊ dico ꝙ qui allegat locum ⁊ qua
litatem loci debet probare de accuſa. libelloꝝ. Obſcuri/
tas tpis triplex in ſubſtãtia tẽpoꝛis. puta an iſto menſe
vel illo.in iſto oꝛdine tẽpoꝛis.puta ante litem conteſtatã
vel poſt.vt.C.de peti. heredi.l.ij. Jn qualitate tempoꝛis
puta cõſtat de menſe. ſed illo mẽſe erant qdam dies priui
legiati ⁊ neſciꝰ ſi illa dies fuerit priuilegiata ita vt pene
dupliceꝰ vel non vel neſciꝰ an de die vel de nocte. ⁊ dic
ꝙ qui fundat libellum vel probationẽ ex his debet ꝓba
re vt no.ꝭ.de teſti.l.ob carmen.§.fi. per Jnno.de accuſa.
c.qualiter.⁊ arg.no.in.l.ſi vo.§.i.ff.qui ſatiſda. cogã.per
quam glo.dicit idem in incertitudine quãtitatis quãdo
quãtitas eſt de ſubſtãtia libelli.vt no.ẜ.ti.i.l.iuſiurandꝰ.
⁊ ad pecunias.§.non tamen ſemp.ẜ.de adop.l.i.vt ſi ſta
tutum dicit ſiqs furatus fuerit a centum lib.ſupꝛa hulleꝰ
in fronte.nam ad hanc extimationem ꝓbandam non ſuf
ficit iuramẽtum qꝛ pleniſſima cauſa eſt.ar.ẜ.ti.i.l.cũ qui.
nec ob.ꝭ.e.l.cum furti.qꝛ illud intelligo in ciuili iudicio.
Jtem incerta quãtitas non erat de ſubſtãtia libelli . vt in
ſti.de rerum diuiſi.§.gallinarum. Obſcuritas probatio/
nis vera.ſ.interpꝛatiua que nulla preſumptione dirimiꝰ
interpꝛatur contra eum qui habet neceſſe probare.vt ex/
tra de ꝓba.c.in pſentia.⁊ no.in.l.fi.ff.de pꝛeto.ſtip.obſcu
ra exceptio interpꝛatur a iure in partem benignioꝛem cõ
tra eum qui habet neceſſe ꝓbare.vt extra de proba.c.in p
ſentia.⁊.lxxxvi.diſt.qui monachus.per Arch.ideꝫ in ob
ſcura ⁊ generali ſentẽtia de pe.ſi preſes. Jdem in dubia
amotione ſuſpecti tutoꝛis.vt.ff.de ſuſpec.tu.l.cum qui.⁊
l.hoc enim. ¶ Extra not.ꝙ i ſummarijs iudicijs vbi de
modico pꝛiudicio agitur fit ꝓbatio per iuramẽtum. vt.ff.
ad exhi.l.theſaurus.ẜm quoſdam. Jtem vbi illud modi
cum pꝛiudiciuꝫ eſt reparabile in ſecũdo iudicio ſic in auc.
de exhi.re.§.ſi vero.ſed videtur ꝙ reqratur alia probatio
vt.ff.ad carbo.l.iij.§.due.extra de teſt.veniens ſed vbi nõ
procediꝰ in figura iudicij non ſunt neceſſarie ꝓbationes
vt.ꝭ.de bo.poſ.l. iij.§.pe.ſed hñt ꝓbationes poſtea in iu
dicio ꝙ inde naſcaꝰ.vt no.C.quo.bono.l.i.

d ¶ Nomen. adde frã.arc. in.l.neqꝫ in fi. C.de he. inſti. ⁊ qđ ibidẽ ad eũ dixi in apo ſti.⁊ adde eũ dem bal. in.l. ſi cũ. de exce. §.i hac ac. qđ me.cauſa.

Ex lec.ant. ¶ Contra doloſum ⁊ moꝛoſuꝫ ꝓbaꝰ vera
extimatio rei pempte per ſacꝛm agẽtis.h.d.⁊ eſt regula
talis ꝙ vbicũqꝫ cõcurrit dolus aduerſarij ⁊ difficultas ꝓ
bationis ibi intereſſe ꝓbatur per iuramẽtum qđ no.⁊ ad
de qđ no.C.vnde vi ſiquando.

v **Ulgo.** Quedam conceduntur dño que non conceduntur eius miniſtro q̄ minorem auctoritatem habet.

Ex lec.ant. ¶ Nemo iurat in litem niſi dñs litis.h.d. niſi habeat legitimam adminiſtrationem vt tutor.vt.ſ.e. videamus.§.ſi tñ ⁊ ſindicus.vt.c.pſitium de teſtibus lib. vi.⁊.ſ.ti.i.iuſiurādum.§.defenſor.

o **I tutor.** Dñs hꝫ eſtimare rem ſuā ⁊ affectionē ſuā nō extraneus facit.ſ.rerum amo.l.⁊ ideo.§.ſi.cum.l.ſequē. ¶ No. neminem affectione priuandum.

a Ex lec.ant. ¶ No.ꝙ contumacia eſt punienda[a].h.d.

c **Am furti.** Cōtra furē ꝓbatur eſtimatio ꝑ iuramentū ſiue agatur ꝯditione furtiua ſiue actōe furti. h.d. ſed quomodo ſpecies duplicatur vel quadruplicatur.vt.ff.de lega.ij.l. lutius.§. impuberem.reſpondeo non ſpecies ſed extimatio eius.ea vo ſpecies que non recipit eſtimationem non pōt duplicari.exēplum dicit ſtatutum ꝙ de nocte ſit pena dupla.certe non habebit locū in penis abſciſſionis membri puta manus vel pedis ſiue adijciatur pro prima pena ſiue pro ſecūda in defectū ſolutionis pecunie.quia in penis corporalibus vna executio ſufficit ꝙ in pena mortis.certum eſt quia ſtatutum eſt homini ſemel mori.facit glo.ff.de fur.l.vulgo.⁊ quod not. .C.qui accuſa.non poſſunt.l.i.⁊ mors eſt vltimuꝫ terribilium.⁊ facit quod no.ſ.eodem.l.in actionibus.§. plane. ¶ Nota hic ꝙ adiectio pluris nihil operatur.⁊ ratio eſt quia iſtud iuramentum eſt probatio quedam que non cadit niſi ſuper certo.⁊ iſta verba ſignificāt per modū exceſſus indeterminati.vnde probatio obſcura non eneruat. Si autem iſta verba proferantur a lege dic. vt.l.⁊ ſi poſt tres.ff.ſi quis cauti.⁊.l. ab hoſtibus.ff.ſolu.mat.in.§.ſed qō ſimpliciter.ſi a teſtatore.dic vt.ſ.de lega.ij.l. cum filius.§.heres meus. ¶ Sed pone dicit ſtatutum ꝙ ſi quis dederit alicui dānū a.x.lib.ſupra puniatur in cētum.ego accuſo te ꝙ dediſti mihi dānum a.x.lib. ſupra nec iſtud ſupra aliter declaro an concludit libellus meus ad penam cētum.hic eſt ar.ꝙ non. In contrarium q: ſufficit formare libellum ſm formam ſtatuti.non ob.l.q: veniebat hic imponēda pena per noīa multiplicatiua ⁊ ideo ſimplum debet eſſe certum.facit extra de teſti.c.cauſaꝫ.⁊ ſic incerta adiectio aliquid opatur.⁊ vide.ſ.de vbo.ſig.l.hec adiectio.per Jacobum de are.

Ex lec.ant. ¶ Adiectio pl'is in iuramēto nihil operatur ⁊ ideo fruſtra exprimitur.h.d.⁊ eſt ratio huius.l.q:ꝓbatio debet eſſe certa ſed hic nō eſt certa.⁊ vide Ja.de ver. b ſi.hec adiectio.⁊ Cy.C.de ioff.te.ſi qs in ſuo.[b] ⁊ qō dixi .ſ.ſi qs cauti.⁊ ſi poſt tres.⁊ ꝑ hāc.l.videtur ꝙ ſi teſtis dicit aliquem poſſediſſe decem annis ⁊ plus ꝙ non ꝓbet niſi de poſſeſſione decēnali.⁊ adde ad hāc.l. quod no.in Spe.de arbitro.§.ſeqtur v.quid.ergo ſi dicatur.⁊ quib.ex cau.ma.ab hoſtib'.§.ſed qō ſimpl'r. Seqtur ex lec.ant.

i **N inſtrumentis.** No.ꝙ ꝯ non edentem inſtrumenta probatur intereſſe per ſacramentum ⁊ facit contra tabelliones.

o **E periurio.** No.ēt per euidētiaꝫ rei iuramentuꝫ non reſcindi.q: iſta ꝓbatio non eſt de nouo repta ⁊ maxime iuramētum affectionis.q: iuramētum non infert affectionem de neceſſitate.

Ex lec.ant. ¶ In gl.vt q: ibi ſm Jo.⁊ eſt argumētuꝫ ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ ſtetur ſacramento in dāno dato ꝙ lꝫ appareat ꝙ minus ſit damnuꝫ ꝙ̄ ſit iuratum tamē debet ſtari ſacramēto ſm Azo.no.cōtrariuꝫ in ſumma.C.ad.l. acquiliā.circa medium.vide quod no.Ja.in.l.ij.C.ſi aduerſus liber.⁊ ſit hic finis.

a ¶ Punienda.⁊ nūquid cōtumacia ſit delictuꝫ. vide Frā.are.in.l. ſiue nr̄m.ſ.e. ti.⁊ qō ibideꝫ ad euꝫ dixi in apoſtil.

b ¶ Si qs ī ſuo. Ubi vide Frā.are.⁊ dic do.a lex.in cō ſi.vig.i.vl.co. i.iiij.pte.gd i portat vbum pl' ⁊ minus.

¶ De cōditione cauſa data cauſa non ſecuta. Rubrica.

a **I ob rem.** Exiſtētia cauſe impedit cōditionē ob ob cauſam.facit quod no.ff.de verbo.ob. l.mulier.⁊.l.continuus in ratione ſui.

Ex lec.ant. ¶ Exiſtens cauſa dati cauſam repetitiōis inhibet.hoc dicit.

Si parendi. Defectus tacite cauſe parit cōditionem ob cauſam ſicut defectus expſſe.h.d.heres inſtitutus ſub cōditione dādi dedit poſtea nō adiuit hereditatem vel adiuit ſed euicta eſt ab eo hereditas repetit qō dedit ideꝫ in legato.fallit qō dixi in caſu euictōis q̄ſi euictio trahit originē a delicto dātis.h.d. ¶ Op.ꝙ defectus taciti modi vel cāe nō ꝓducat cōditionē ob cauſam vt.C.eo.ſi repetendi.ſo.ibi cā īē erat dāti tm̄ ⁊ ēt in corde retinebat vel mentale ꝓpoſitū nihil opatur ſic.ſ.de ſuppellec.lega.l.labeo.§.iiij. So.hic inerat dāti ⁊ accipiēti.i.ineſſe dēbat q: hēbat originē ex certa cauſa q̄ erat huius nature. ¶ Op.ad idē.ſ.e.l.iij. §.q̄ꝫ.ſo.ibi erat cauſa ipulſiua vt.ſ.de cōdi.inde.l.in ſūma.§.i.⁊ ex cauſa impulſiua nō oritur obligatio.vt.ſ.de ꝯdi.⁊ demō.l.titio cētum.⁊.ſ.de do.l.ij.§.ſi. ¶ Sed nūqd preſumatur ipulſiua vel finalis refert.aut ponitur ꝯditiōaliter ⁊ habetur pro cauſa finali.de vbo.obli.l.a titio.⁊ de cōdi.⁊ demō.l.demōſtratio.§.ne cauſa. Aut cauſaliter ⁊ tūc refert aut per modum cauſe de preterito.aut de futuro.ſi de pterito aut apponitur a ſciēte cām non eſſe veraꝫ ⁊ preſumitur impulſiua.vt.ſ.de vb.ob.l.diuortio.⁊.ſ.de ope.liber.l.cāpanus.aut ab errāte.⁊ tūc aut eſt error cauſe ⁊ obligatōis.⁊ pſumitur cauſa finalis aut cauſe non obligationis.q: ⁊ ſi cauſa eēt vera non reſultaret verū debitum ⁊ tūc preſumitur impulſiua vt legitur ⁊ no.ſ.ti.ij.l. domus.⁊ iſtud eſt verum in ꝯtrctibus.ſꝫ cauſa apponitur in vltima voluntate non pſumitur finalis etiam ſi eſſendo vera induceret verum debitum.q: vltima volūtas tēdit ad lucrum de lib. lega.l.aurelius.§.ſi. ⁊ ar.ſ.man.l.heredem . vel dic ꝙ in l.aurelius.§.ſi. non cōſtabat de errore teſtatoris. ſi enim cōſtaret nō valeret legatum.vt.C.de heredi. inſti.l. ſi pr. ⁊.ſ.de fideicō.l.eam quam.Sed in illis legibus error remouebat affectionem legātis.ar.ſ.de pac.l.tale pactū.in ſi.ſed ꝙ error obſtet ꝓbatur.C.de iur.⁊ fac.igno.l. nonſecirco.⁊.C.de teſta.mili.l.ex his vbis.⁊ qō no.in ſimili.ff. de le.i.l.ſi domus.§.de euictione. ⁊ iſta eſt rō quare non valet legatum cum effectu ſi teſtator legat ius ſuuꝫ quod morte teſtatoris finitur.q: videtur erronee putaſſe ſe poſſe legare.vt.ff.de vſufruc.lega.l.ſticho.⁊.C.de leg.l.vxor paterni.⁊ pōt ibi eē alia rō.q: finito iure datoris finitur ius acceptoris.vt.ſ.de le.ij.l.peto.§. pdium. ⁊.ſ.picu.⁊ cōmo. rei vēdi.l.minor.§.fina.⁊.ſ.loca.l.ſi quis domuꝫ.⁊ extra ne pre.vic.ſuas.c.ſi.Si aūt eſt cauſa de futuro refert. aut inceſt vni parti tm̄ ⁊ pſumitur impulſiua vt.C.e.l.ſi repetēdi aut vtriꝗ ⁊ tūc refert.aut tradens ſcit cauſam impoſſibilem ⁊ pſumitur impulſiua.vt.ſ.e.l.ij.ar.C.de leg.l.ab adminiſtratione.aut credit eam poſſibilem ⁊ tūc refert aut eſt cauſa cōtinēs incertum re ⁊ genere puta ſpecies remunerationis ⁊ preſumitur impulſiua nec veſtitur ex ea obligatio. vt.ſ.e.l.quanꝗꝫ.ar.C.man.l.ſalarium.⁊ tūc eſt vna informis obligatio ad antidora ⁊ non eſt ꝓprie obligatio q: naſcitur ex cauſa impulſiua.vt.ſ.de peti.here.l.ſed ſi lege. §.cōſuluit.non ob.ſ.de cōdi.ide.l.ſi non ſortem.§.libert' q: ibi obligatio ad antidora eſt formata ex diſpoſitiōe legali ad opas reuerētiales.⁊ pro tāto ſecus in alijs opis in quibus non eſt formata ad fabriles vel minorem in eis hꝫ efficaciam vt ibi patet.aut eſt cauſa ꝯtinēs certum qd tūc aut cōtinet alias res.aut cōcernit vtilitateꝫ tradentis ⁊ pſumitur finalis vt hic.aut ipſius pietatem ⁊ ideꝫ q: ipſa pietas habetur pro cauſa imediata ⁊ finali.vt.ſ.de iure do. l.ſi ego.⁊.ſ.ti.ij.l.cum his.§.ij.aut ſolius recipientis gaudiuꝫ ⁊ tūc pſumitur impulſiua.vt.ſ.de cōdi.⁊ demō.l.titio. nam tūc videtur potius ꝯſilium ꝙ̄ mādatum. ar.ſ.mā.l.i.⁊ .ſ.de vſufruc.leg.l.gnāli in pn̄.aut tertij cōmodum ⁊ tūc preſumitur